

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **1/ Ing. P. M.**, bývajúceho v B., **2/ M. M.**, bývajúcej v B., oboch zastúpených JUDr. P. K., advokátkou so sídlom v B., proti žalovanému **1/ Ing. M. V.**, bývajúcemu v B., **2/ R. V.**, bývajúcemu v B., **3/ O. O.**, bývajúcej v T., **4/ P. V.**, bývajúceho v T., **5/ J. V.**, bývajúceho v T., **o určenie neexistencie právneho úkonu (výpovede z nájmu bytu)** vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 11 C 111/2006, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 25. mája 2011 sp. zn. 4 Co 418/2010, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovaným 1/ až 5/ nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 21. apríla 2010 č.k. 11 C 111/2006-128 zamietol žalobu, ktorou sa žalobcovia ako nájomcovia bytu po pripustení zmeny petitu žaloby uznesením tohto súdu z 8. júna 2009 č.k. 11 C 111/2006-62 domáhali určenia, že „list Ing. J. V. z 24. apríla 2004 (správne z 24. apríla 2006), doručený žalobcom, nie je výpoveďou z nájmu bytu v zmysle § 710 ods. 1 a 3 Občianskeho zákonníka“. Výsledkami vykonaného dokazovania mal preukázané, že žalovaný 5/ bol na spísanie a doručenie výpovede z nájmu bytu splnomocnený väčšinou spoluvlastníkov. Vychádzajúc z obsahu predmetného listu dospel k záveru, že je v ňom obsiahnutý právny úkon vyjadrujúci vôľu konajúcich osôb vypovedať nájom bytu. Žalobu preto zamietol ako neopodstatnenú. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie žalobcov Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 25. mája 2011 sp. zn. 4 Co 418/2010 napadnutý rozsudok potvrdil a rozhodol o trovách odvolacieho konania.

Stotožnil sa s odôvodnením napadnutého rozhodnutia (§ 219 ods. 2 O.s.p.) a na zdôraznenie správnosti rozhodnutia uviedol aj ďalšie dôvody. Odvolací súd rovnako ako súd prvého stupňa dospel k záveru, že sporný list z 24. apríla 2006 je podľa jeho obsahu právnym úkonom – výpoveďou z nájmu z bytu. Súd prvého stupňa preto rozhodol správne, pokiaľ žalobu zamietol. Na podporu jeho zamietajúceho výroku odvolací súd ďalej uviedol, že žalobu bolo potrebné zamietnuť aj preto, lebo na požadovanom určení nie je daný naliehavý právny záujem v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia dovolanie. Uviedli, že v konaní im bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) tým, že súdy rozhodli o inom (než žalobcami určenom) predmete konania, odvolací súd nenariadil odvolacie pojednávanie za účelom odstránenia rozporov v dokazovaní a nedoplnil zápisnicu z pojednávania, ktoré sa uskutočnilo 7. septembra 2009. Podľa ich názoru došlo v konaní tiež k tzv. inej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) rozhodnutím súdu o tom, čo nebolo navrhované. Rozhodnutia súdov oboch nižších stupňov sú založené na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), ktorého podkladom je nesprávna aplikácia § 139 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom závere o neexistencii ich naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení (§ 80 písm. c/ O.s.p.). Vzhľadom na to navrhli, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Žalovaní sa k dovolaniu písomne nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods.1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpení advokátkou (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol

zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

Dovolaním žalobcov nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), ani rozsudok vydaný vo veci, v ktorej by už dovolací súd vyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Dovolaním je napadnutý potvrdzujúci rozsudok, ktorý ale nevykazuje znaky uvedené v § 238 ods. 3 O.s.p. Prípustnosť dovolania žalobcov preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

Dovolanie žalobcov by vzhľadom na vyššie uvedené bolo procesne prípustné, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. O vadu v zmysle tohto ustanovenia ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 O.s.p. dovolací súd bez zreteľa na to, čo bolo uplatnené v dovolaní, skúmal, či v konaní na súdoch nižších stupňov nedošlo k týmto vadám.

Žalobcovia vady konania vymenované v § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietali a žiadna z týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo.

Podľa názoru dovolateľov im v konaní bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). O odňatie možnosti pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide v prípade procesného postupu, ktorým súd znemožnil účastníkovi konania realizáciu

procesných oprávnení (napríklad oprávnenia byť prítomný na pojednávaní, vyjadrovať sa k veci, navrhovať dôkazy, podať opravný prostriedok alebo vyjadrenie, v stanovenej lehote urobiť procesný úkon a pod.) priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany a uplatnenia jeho práv.

1. Žalobcovia tvrdia, že v preskúmvanej veci im bola odňatá možnosť pred súdom konať tým, že: 1.1. sudy rozhodli o niečom inom, než bolo navrhované, 1.2. odvolací súd nenariadil odvolacie pojednávanie za účelom doplnenia dokazovania a 1.3. prvostupňový súd nedoplnil zápisnicu z pojednávania zo 7. septembra 2009 tak, ako navrhovali žalobcovia.

1.1. V sporovom súdnom konaní určuje predmet konania žalobca uvedením rozhodujúcich skutočností a petitom žaloby (vymedzením toho, čoho sa v konaní domáha). V danom prípade zmenu petitu žaloby, ktorú navrhli žalobcovia, pripustil Okresný súd Bratislava I uznesením z 8. júna 2009 č.k. 11 C 111/2006-62. Žalobcovia sa po takejto zmene v konaní domáhali určenia, že „list Ing. J. V. z 24. apríla 2004 (správne z 24. apríla 2006), doručený žalobcom, nie je výpoveďou z nájmu bytu v zmysle § 710 ods. 1 a 3 Občianskeho zákonníka“.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí z 24. novembra 1999 sp. zn. 4 Cdo 12/1999 riešil otázky týkajúce sa hraníc a rámca prípustnej možnosti súdu upraviť účastníkmi naformulovaný petit žaloby. V tomto rozhodnutí uviedol, že presný a určitý petit je síce pre súd rámcom rozhodovania, z ktorého nesmie vybočiť a ktorý môže prekročiť len v taxatívne vymedzených prípadoch (§ 153 ods. 2 O.s.p.), to však v plnom rozsahu platí len z hľadiska obsahu petitu a podstaty zmyslu toho, čoho sa žalobca v konaní domáha. V žiadnom prípade to ale neznamená, že by súd pri svojom rozhodovaní bol do najmenších podrobností viazaný výrazovými prostriedkami použitými v texte petitu alebo jeho doslovným znením (vrátane slov, slovných spojení) a že by sa prípadnou odlišnou formuláciou výroku (pozn. dovolacieho súdu: alebo inej časti) svojho rozhodnutia, než zodpovedá doslovnému zneniu žalobného petitu, dopúšťal procesnej vady v zmysle § 237 O.s.p.

Petit žaloby, tak ako ho žalobca formuluje v podanej žalobe alebo neskôr v priebehu konania, je súd povinný posudzovať čisto z hľadiska obsahového (t.j. či je v žalobe dostatočne presne, určito a zrozumiteľne vyjadrené, čo žalobca žiada). Súd do svojho

rozhodnutia (jeho záhlavia, výroku a odôvodnenia) nemusí prevziať doslovne žalobcom naformulovaný petit žaloby, môže v ňom vykonať také zásahy, ktoré zachovávajú podstatu petitu a nemenia jeho zmysel. Pokiaľ to súd rešpektuje, môže svoj výrok (ale aj označenie veci v záhlaví rozhodnutia) naformulovať inak než žalobca v žalobnom návrhu. Môže pri tom, samozrejme, použiť nielen odlišné slová, ale aj iné (v porovnaní s petitom nové) údaje, ktoré podľa neho precíznejšie vyjadrujú či presnejšie špecifikujú žalobou uplatnený nárok.

Vyššie uvedené právne závery sú aplikovateľné aj na prejednávajúcu vec.

V preskúmvanej veci sa žalobcovia v konaní domáhali ochrany ich práv žalobou (s do istej miery atypickým petitom žaloby), podaním ktorej im po rozhodujúcej – obsahovej stránke (viď tiež § 41 ods. 1 O.s.p.) išlo o dosiahnutie určenia, že im doručená listina nie je výpoveďou z nájmu bytu. Žalobcami sledovanému zámeru a účelu sa neprieči súdmi vykonaná úprava, v dôsledku ktorej prvostupňový a odvolací súd v záhlaviach ich rozhodnutí vyjadrili, že v danom prípade ide o „určenie neexistencie právneho úkonu (výpovede z nájmu bytu)“. Uvedenou úpravou nebolo neprípustne zasiahnuté do podstaty a zmyslu žalobného návrhu, v nadväznosti na ňu ani nedošlo k prejednaniu „niečoho iného“. Aj po takejto úprave bola v záhlaviach rozhodnutí oboch súdov vystihnutá podstata toho, čoho sa žalobcovia v konaní domáhali. Zo spisu nevyplýva, že by v dôsledku takejto úpravy došlo k „zmene veci“ a že by v konaní bolo zisťované, posudzované a právne uzavreté to, čo by bez tejto zmeny nebolo predmetom zisťovania a rozhodovania, resp., že by (naopak) zisťované a právne posudzované nebolo to, čo malo byť súdmi skutkovo a právne vyhodnocované a uzavreté.

So zreteľom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že v predmetnom konaní nedošlo k vade konania, ktorá mala znaky niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p.

1.2. Podľa § 214 ods. 1 O.s.p. v znení zákona č. 384/2008 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť 15. októbra 2008, na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej, nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie, ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania, c/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Podľa § 214 ods. 2 O.s.p. ale v ostatných prípadoch (iných než sú uvedené v § 214 ods. 1 O.s.p.) môže odvolací súd rozhodnúť aj bez nariadenia

odvolacieho pojednávania. Z toho vyplýva, že v prípadoch predpokladaných ustanovením § 214 ods.1 O.s.p., odvolací súd je povinný nariadiť ústne pojednávanie a v ostatných prípadoch môže rozhodnúť aj bez nariadenia odvolacieho pojednávania.

V danej veci odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie nie je opodstatnené, lebo napadnuté rozhodnutie je vecne správne (dodal, že zamietnutie žaloby odôvodňoval aj nedostatok naliehavého právneho záujmu žalobcov na požadovanom určení v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p.). Odvolací súd preto v zmysle vyššie uvedeného mohol prejednať odvolanie žalobcov bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.). Postupom odvolacieho súdu, ktorý sa nepriečil zákonu, nebola žalobcom odňatá možnosť konať pred súdom.

Pre úplnosť dovolací súd dodáva, že o čase a mieste verejného vyhlásenia rozsudku odvolacieho súdu boli účastníci riadne upovedomení spôsobom, ktorý určuje zákon (§ 156 ods. 3 O.s.p.) – vid' č.l. 154 spisu.

1.3. Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. 3 Cdo 26/2006, ktoré bolo publikované v časopise *Zo súdnej praxe* pod č. 14/2011) uviedol, že „za vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. nemožno považovať skutočnosť, ak zápisnica o pojednávaní nezachytáva skutočný priebeh pojednávania“, lebo nesprávnosťou či nepresnosťou alebo neúplnosťou zaznamenania procesne správneho postupu súdu sa neodníma účastníkovi možnosť konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Tento právny záver je aplikovateľný aj v preskúmvanej veci. Navyše (dovolací súd to uvádza iba ako poznámku), obsah návrhu na doplnenie zápisnice z pojednávania uskutočneného 7. septembra 2009 (č.l. 90 spisu) bol zopakovaný neskôr žalobcom 1/ na pojednávaní uskutočnenom 21. apríla 2010 a stal sa súčasťou zápisnice spísanej na tomto pojednávaní (č.l. 124 spisu).

2. Podľa názoru dovolateľov došlo v konaní k tzv. inej (v § 237 O.s.p. neuvedenej) procesnej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Procesnú vadu tejto povahy treba v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. považovať za relevantný dovolací dôvod, ktorý možno úspešne uplatniť v procesne prípustnom dovolaní, sama takáto vada ale procesnú prípustnosť dovolania nezakladá. I keby teda prípadne v konaní na súdoch nižších stupňov došlo k procesnej vade (procesným vadám) subsumovateľnej pod uvedené ustanovenie, nezakladalo by to prípustnosť dovolania žalobcov.

Pre prípad, že žalobcovia namietajú neúplnosť skutkových zistení súdov (prehliadnutie, nezohľadnenie alebo nedostatočné zohľadnenie určitých skutočností, ktoré zo svojho pohľadu považujú za rozhodujúce), môže ísť o námietku, že v konaní došlo k takejto „inej procesnej vade“. Aj v súvislosti s tým treba ale zopakovať, že s výskytom danej procesnej vady, i keby k nej došlo (dovolačí súd vec z tohto aspektu neskúmal), Občiansky súdny poriadok nespája prípustnosť dovolania.

Pre prípad, že dovolateľ spochybňuje správnosť toho, ako súdy vyhodnotili jednotlivé dôkazy, dovolací súd uvádza, že dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci (§ 132 O.s.p.). Rozhodnutie súdu, ktorého podkladom sú dôkazy nesprávne vyhodnotenú, môže byť prípadne z tohto dôvodu vecne nesprávne, avšak táto skutočnosť sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. (viď R 42/1993). Z povahy a právnej úpravy dovolacieho konania vyplýva, že dokazovanie sa v ňom nevykonáva (§ 243a ods. 2 O.s.p.) a už preto dovolaciemu súdu ani neprislúcha prehodnocovať dôkazy vykonané v konaní na súdoch nižších stupňov.

3. Pokiaľ žalobcovia namietajú, že súdy nesprávne aplikovali § 139 ods. 1 Občianskeho zákonníka, alebo že na základe vykonaného dokazovania dospeli k nesprávnym právnym záverom, prípadne že odvolací súd nesprávne vyriešil otázku prípustnosti ich žaloby v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p., namietajú nesprávne posúdenie veci, na ktorom spočívajú rozhodnutia súdov nižších stupňov (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho však interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Súd sa ale právnym posúdením veci nedopúšťa procesnej vady konania v zmysle § 237 O.s.p. Právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je Najvyšším súdom Slovenskej republiky považované za relevantný dovolací dôvod, ktorým však možno úspešne odôvodniť (len) procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.); zároveň je zhodne zastávaný názor, že

nesprávne právne posúdenie vecí súdmi nižších stupňov nezakladá procesnú prípustnosť dovolania (porovnaj napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 62/2010, sp. zn. 2 Cdo 97/2010, sp. zn. 3 Cdo 53/2011, sp. zn. 4 Cdo 68/2011, sp. zn. 5 Cdo 44/2011, sp. zn. 6 Cdo 41/2011 a sp. zn. 7 Cdo 26/2010).

4. Z vyššie uvedených dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že v prejednávanej veci je dovolanie žalobcov podľa Občianskeho súdneho poriadku procesne neprípustné. So zreteľom na to ich mimoriadny opravný prostriedok odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúci proti rozhodnutiu, proti ktorému je dovolanie neprípustné. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa vecnou správnosťou napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, a to ani z hľadísk, na ktoré v dovolaní poukazovali žalobcovia.

V dovolacom konaní procesne úspešným žalovaným vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalobcom, ktorí úspech nemali (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal žalovaným náhradu trov tohto konania, lebo nepodali návrh na priznanie náhrady trov dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p., § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 24. novembra 2011

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková